

Betreft: Maak geestelijke verzorging voor meer doelgroepen toegankelijk
T.a.v.: Minister voor Langdurige Zorg en Sport Conny Helder
Datum: 1 december 2022

Geachte minister Helder,

In de verzamelbrief Wet langdurige zorg (Wlz) (6 juli 2022) en de brief extra middelen Groningen (20 mei 2022) zien we dat het belang en de toegevoegde waarde van geestelijke verzorging in de thuissituatie én voor mensen in het aardbevingsgebied gezien en erkend wordt door het Rijk. We herkennen er een beleid in dat rekening houdt met existentiële zorg als onderdeel van de gezondheid en het welzijn van mensen. We juichen dit toe, al hopen we dat geestelijke verzorging ook op structurele ondersteuning kan rekenen en voor meer doelgroepen beschikbaar wordt.

Eind 2018 heeft het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport het voornemen geuit om ook andere doelgroepen toegang te geven tot geestelijke verzorging¹. In de verzamelbrief van 6 juli wordt uitbreiding van de doelgroepen gekoppeld aan de uitkomsten van de lopende ZonMW-projecten. Maar nu al laat onderzoek zien dat ook andere groepen gebaat zouden zijn bij gesprekken gericht op zingeving, veerkracht en perspectief. Geestelijke verzorging kan bovendien de druk op de zorg enigszins verlichten door aandacht te geven aan het existentiële lijden dat door velen wordt ervaren. Daarnaast laat onderzoek zien dat mensen meer rust en minder angst ervaren na gesprekken met een geestelijk verzorger. Ze hebben een positievere kijk op het leven, voelen zich beter en gebruiken minder medicijnen.²

Omdat geestelijke verzorging haar waarde ruimschoots heeft bewezen, en in de coronacrisis zelfs erkend werd als vitaal beroep, vragen we opnieuw aandacht voor de doelgroepen die nu nog geen toegang hebben tot deze vorm van zorg, aandacht en begeleiding. We denken hierbij aan:

- **Getroffenen van (collectieve) rampen en crisissen.** Denk aan de coronacrisis of de overstromingen in Limburg. Geestelijk verzorgers helpen bij het verwerken van existentiële trauma's die gepaard gaan met crisissen.
- **Systeemslachtoffers.** Dit zijn mensen die verstrikt raken in overheidsprocessen waarbij hun leven ontwricht raakt, zoals slachtoffers van de toeslagenaffaire. Door deze ervaringen via geestelijke verzorging te erkennen, wordt een bodem gevormd voor herstel van vertrouwen en het hervinden van het leven als zinvol.
- **Werkuitvallers.** Het aantal mensen dat uitvalt door psychische klachten of burn-out blijft stijgen. De begeleiding van geestelijke verzorging aan werknemers vergroot het welzijn, doordat het verhaal in alle rust kan worden gedeeld zonder het te problematiseren, medicaliseren of psychologiseren.
- **Mensen die kampen met morele verwonding.** Morele verwonding ontstaat wanneer je waarden en normen in de knel komen door eigen of andermans handelen. Denk aan ambulancepersoneel, nieuwjournalisten en vluchtelingen. Geestelijke verzorging helpt bij het vergroten van veerkracht en het verwerken van gevoelens van schuld en schaamte.
- **Jongeren.** Uit recent onderzoek van het CBS blijkt dat jongvolwassenen in vergelijking met andere leeftijdsgroepen een lagere mate van zingeving ervaren. Geestelijk verzorgers kunnen een klimaat scheppen waarin jongeren zingevingsvragen kunnen, durven en willen aangaan.

¹ Regeling van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van 10 december 2018, kenmerk 1456418-184010-LZ, houdende wijziging van de Regeling palliatieve terminale zorg in verband met een uitbreiding van de activiteiten van de netwerken voor palliatieve zorg

² Kevern & Hill (2015); MacDonald (2017); Snowden et al. (2018).

Uiteraard zijn deze voorbeelden niet uitputtend. Al deze mensen hebben met elkaar gemeen dat ze zich in een ingrijpende situatie begeven waar zingevingsvragen ontstaan.

Het Humanistisch Verbond is een campagne gestart om breed aandacht te vragen voor de belangrijke rol die geestelijk verzorgers op dit moment spelen in aardbevingengebied Groningen en kunnen spelen voor veel andere mensen. De petitie om geestelijke verzorging voor meer mensen beschikbaar te maken is inmiddels ruim 5 duizend keer ondertekend, en wordt ondersteund door verschillende (levensbeschouwelijke) organisaties (zie ondergetekende)³. Deze brief en het vervolg dat we hieraan willen geven is een gezamenlijk initiatief van de Vereniging van Geestelijk VerZorgers (VGZ) en het Humanistisch Verbond.

Via deze weg doen wij graag het aanbod om met u in gesprek te gaan over de kansen die wij zien voor de uitbreiding van geestelijke verzorging naar nieuwe doelgroepen. Wij schrijven u aan als portefeuillehouder. Tegelijkertijd leent dit thema zich bij uitstek voor een aanpak die domein overstijgend is, zoals ook wordt voorgesteld in aanbieding aanpak 'Mentale gezondheid: van ons allemaal'.

Wij vernemen graag van u.

Vriendelijke groet,

Ralf Smeets, directeur Vereniging van Geestelijk VerZorgers (VGZ)
Robbert Bodegraven, directeur Humanistisch Verbond

Ondertekenend,

Vereniging van Geestelijk VerZorgers (VGZ)
Humanistisch Verbond
Faculteit Religie en Theologie, Vrije Universiteit Amsterdam (VU)
Fontys Hogeschool Theologie Levensbeschouwing
Contactorgaan Moslims en Overheid (CMO)
Hindoe Raad Nederland (HRN)
Boeddhistische Unie Nederland (BUN)
Boeddhistische Zendende Instantie (BZI)

Hindoe Raad Nederland
Hindu Council of the Netherlands
हिन्दू परिषद नीदरलैण्ड

BUN
Boeddhistische
Unie Nederland

³ Zie: <https://www.humanistischverbond.nl/geestelijkeverzorging/>